

TUNTOSARVI

Nro 42 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 42/1987
13. vuosikerta

KUSTANTAJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry.

PÄÄTOIMITTAJA

Heli Reinikainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Suomen Kuurosokeat ry.
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/213

SISÄLLYS

Nimikilpailu	1
Ajankohtaista	2
Valtion budjettiesitys vuodelle 1988	5
Kokonaisverouudistus	9
Sosiaaliturvan Keskusliiton kuulumisia	11
Raha-automaattiyhdistys	12
Valtion tulo- ja menoarvio esitys herättää keskustelua	13
Hymyä huuleen	15
Nimipäiväonnittelut	15
Ilmoitukset	16

TUNTOSARVI

13.11.1987

Tule mukaan nimikilpailuun

Keksi uusi nimi Tuntosarvelle

Jotkut yhdistyksen jäsenet ovat toivoneet, että Tuntosarven nimi vaihdetaan. Siksi Suomen Kuurosokeat ry julistaa lehden nimestä nimikilpailun. Kilpailuun voivat osallistua kaikki halukkaat.

Kilpailuaika: marraskuun 1987 loppuun. Kilpailuaika päättyy maanantaina 30.11.87 kello 16.00.

Palkinto: 100 markan yllätyspalkinto kuurosokealle, muut saavat vilpittömät kiitokset.

Lähetä ehdotuksesi osoitteella: Suomen Kuurosokeat ry, Tuntosarven toimitus, Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki. Voit myös soittaa puhelimella: 90/7704 213 tai tekstipuhelin 90/7704 355/Heli Reinikainen.

MIKÄ NIMI ON HYVÄ SINUN LEHDELLESI? KERRO AJATUKSESI ROHKEASTI TUNTOSARVEN TOIMITUKSEEN. EHÄ JUURI SINÄ OLET ONNELLINEN VOITTAJA.

AJANKOHTAISTA

Uudet kympit ja viisisataset liikkeelle

Suomen Pankki laski maanantaina 9.11. liikkeelle uudet 10 markan ja 500 markan setelit.

Uusin 10 markan seteli on kirkkaan sininen. Sen etusivulle on painettu Paavo Nurmen kuva. Takasivulla on kuvattuna Helsingin Olympiastadion.

500 markan setelin väri on vaalenpunainen. Sen kuva-aiheita ovat Elias Lönnrot ja Punkaharjun maisema.

Viime vuonna laskettiin liikkeelle 50 markan, 100 markan ja 1000 markan setelit. Sarjan täydentävät uudet 10 ja 500 markan setelit. Vanhat setelit poistuvat käytöstä vähitellen lähivuosina.

Uudistuksen tekninen toteutus maksoi noin seitsemän miljoonaa markkaa.

Lähde: Helsingin Sanomat 9.11.87

Arabijohtajat kokoontuivat Jordaniassa

Arabimaiden ylimääräinen kokous alkoi sunnuntaina 7.11. Ammanissa. Amman on Jordanian pääkaupunki. Kokouksessa olivat mukana kaikki Arabiliiton 20 jäsenmaata sekä Palestiinan vapautusjärjestö PLO.

Kokouksen avasi Jordanian kuningas Hussein. Husseinin mielestä arabimaiden suurin ongelma on keskinäinen riitaisuus. Ulkovallat käyttävät sitä hyväkseen. Vain yhtenäinen toiminta parantaisi tilanteen.

Hussein vaati Egyptin hyväksymistä Arabiliittoon. Egypti erotettiin liitosta vuonna 1979, koska se oli solminut rauhan Israelin kanssa. Ammanin kokous ei voi näittää Egyptin jäsenyyttä. Syyria ja Libya vastustavat Egyptin paluuta. Kuitenkin jotkut arabimaat aikovat solmia diplomaattisuhteet Egyptin kanssa heti kokouksen jälkeen.

Kokous käsitteli myös Persianlahden sotaa. Sota on kestänyt melkein kahdeksan vuotta. «Sota uhkaa pian koko alueen turvallisuutta», varoitti kuningas Hussein kokouksen osanottajia. Sodan osapuolet ovat Irak ja Iran. Osanottajat pitävät syyllisenä Irania.

Lähde: Helsingin Sanomat 9.11.87

diplomaattisuhde = valtioiden väliset suhteet, esimerkiksi Suomen ja Ruotsin suhde

Irakin johtajilta pienenee pullukkavatsa tai palkka

Irakin johtajat ovat selvästi pienentyneet viime kuukausien aikana. Varapääministeri Ramadan on kutistunut lähes (= melkein) puoleen entisestään. Myös presidentti Saddam Husseinin keskivartalo on merkittävästi solakoitunut (= laihtunut). Irakin johtajat ovat laihdutuskuurilla. On pakko. Ajatuksen isä on nimittäin presidentti Saddam itse.

Mikä sai Saddamin määräämään laihdutuskuurin? Siitä ei Bagdadissa (= Irakin pääkaupunki) ole varmaa tietoa. Kaikki ovat kuitenkin yksimielisiä siitä, että suuri maha ei ole mieltä ylentävä (= kaunis) näky tiukan puvun sisällä.

Vatsojen on kadottava kuudessa kuukaudessa tai palkka pienenee eikä sitä nosteta kahteen vuoteen.

Saddam teki keväällä muitakin päätöksiä. Valtion osuutta aiotaan vähentää maan tuotantovälineissä. Valtio on omistanut niistä 70 %. Valtionjohtoiseen järjestelmään irkailaiset ottivat mallia sosialistisista maista. Viimeiset 19 vuotta Irakia onkin johtanut sosialistinen Baath-puolue. Baath-puolue on vallassa myös naapurimaassa Syyriassa. Syyria on jo kauan ollut suurissa rahavaikeuksissa.

Uudistuksillaan Irak tavoittelee myös rikkaiden kansalaisten rahoja. Liikemiehet ovat koonneet «sukanvarteen» ja ulkomaisille pankkitileille kymmeniä miljardeja markkoja. Näillä rahoilla voisi parantaa Irakin taloutta, tuumii Saddam. Liikemiehet voisivat käyttää rahoja esim. varaosien tuontiin. Sodan takia Irakissa on pulaa varaosista, elintarvikkeista ja raaka-aineista.

Mutta liikemiehet ovat varovaisia. Heidän ajatuksensa muuttuvat hitaasti. Mielenmuutokseen kuluu paljon pitempi aika kuin keskivartalon solakoitumiseen.

Lähde: Helsingin Sanomat 9.11.87

tuotantoväline = tehtaot ja laitokset, jotka tekevät koneita, tavaroita ja niiden osia ym.

Valtion budjettiesitys vuodelle 1988

Jatkuu edellisestä numerosta 40/87

Pienten lasten vanhempien työaikauudistus

Pienten lasten vanhempien työaikaa on tarkoitus lyhentää. Asiaa valmistellaan yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen (= työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen) kanssa. Lyhentyneen työaika vähentää palkkaa. Parhailaan mietitään, miten ansion (= palkan) menetyksen voisi korvata vanhemmille. Yksi ehdotus on, että palkan menetys liitetään kotihodon tukijärjestelmään. Tästä neuvotellaan erikseen kuntien keskusjärjestöjen kanssa.

TERVEYDENHUOLTO

Hoitopäivämaksut nousevat

Sairaaloitten hoitopäivämaksut nousevat 50 markasta 60 markkaan 1.1.1988. Poistumispäivästä ei enää peritä maksua. Poliklinikkamaksu nousee 40 markasta 45 markkaan.

Ilmainen hammashuolto 1960 ja sen jälkeen syntyneille

Terveyskeskusten edullista hammashuoltoa ovat tähän asi saaneet vain 1961 tai sen jälkeen syntyneet. Nyt saajien määrää lisätään. Kaikki, jotka täyttävät 28 vuotta 1.7.1988 tai sen jälkeen (= jotka ovat syn-

tyneet 1.7.1960 tai sen jälkeen) saavat ilmaisen hammashuollon terveyskeskuksissa. Muutos tulee voimaan 1.7.1988.

Vammaispalvelulaki tulee voimaan 1.1.1988. Sen vuoksi muutetaan terveydenhuollon maksuja seuraavasti:

Pitkäaikaissairaiden hoitomaksut

Alle 18-vuotiailta pitkäaikassairailta ei peritä hoitopäivämaksua, jos hoitoaika ylittää 7 vuorokautta kalenterivuoden aikana.

Alle 18-vuotiaat maksavat vain ensimmäisen käyntikerran maksun sarjassa annettavasta lääkinnällisestä kuntoutuksesta. Jatkuvan dialyysihoidon maksu alenee 40 markasta 10 markkaan kerralta. Laitoksessa annettavan kuntoutushoidon vuorokausimaksu alenee 50 markasta 10 markkaan.

Terveydenhuoltoon uusia virkoja ja toimia

Terveydenhuolto saa vuonna 1988 perustaa 1691 uutta virkaa ja tointa. Viroista 921 on tarkoitettu kansanterveystyöhön eli terveyskeskuksiin, 750 sairaaloihin ja 20 ympäristöterveydenhuoltoon. Virkalisäys on 160 suurempi kuin valtakunnallisissa suunnitelmissa aikaisemmin kaavailtiin (= ajateltiin). Lisäys johtuu työajan lyhentämisestä.

Näiden virkojen lisäksi saa sairaaloihin perustaa sepelvaltimokirurgiaan 50 virkaa. Virkojen tarkoitus on jouduttaa sydämen ohitusleikkauksia. Jonot leikkauksiin ovat tällä hetkellä suuret.

Aidsia ehkäistään ja tutkitaan

Immuunikatosairauden (= HIV-viruksen) ehkäisytyötä tehostetaan. Terveyskeskukset tekevät seulontatutkimuksia. Se tarkoittaa sitä, että kaikki halukkaat voivat mennä terveyskeskukseen HIV-tutkimuksiin. Odottavat äidit tutkitaan äitiysneuvoloissa niin halutessaan.

Valtion ja kuntien rahoitusta lisätään valistus-, tutkimus- ja hoitotoimintaan. Järjestöjen työtä tuetaan Raha-automaattiyhdistyksen tuotosta myönnettävillä avustuksilla.

Muita terveydenhuoltoon liittyvä uudistuksia

Avosairaanhoidon palveluita tehostetaan ja hoitosuhteen jatkuvuutta kehitetään. Erityisesti tehostetaan vanhusten terveydenhoitoa ja kaikkien ryhmien mielenterveystyötä. Vanhusten omatoimista asumista edistetään lisäämällä kotisairaanhoidon ja kuntoutusta. Kotisairaanhoidon ja kuntoutus ulotetaan myös psykiatriin pitkäaikaissairaisiin.

Erikoissairaanhoidossa pyritään lyhentämään leikkauksijonoja ja tehostamaan psykiatrista terveydenhoitoa, erityisesti psykiatrisen sairaanhoidon jälkeistä kuntoutusta.

TUPAKOINNIN EHKÄISY

Tupakoinnin vähentämiseksi annettua lakia muutetaan. Osa tupakkaveron tuotosta on käytetty tupakoinnin ehkäisemiseen. Ensi vuonna osuutta saa

käyttää myös muuhun terveystieteiden tutkimukseen. Muutoksen tarkoitus on liittää tupakoinnin ehkäisy kiinteämmin (= tiukemmin) muuhun terveystieteiden tutkimukseen.

Terveystieteiden tutkimukseen ja tupakoinnin vähentämiseen varataan noin 11 miljoonaa markkaan.

SAIRAUSSVAKUUTUS

1) Sarjassa annettavan hoidon matkakustannusten korvauksia tarkistetaan 1.1.1988.

2) Työntantajalle on aiheutunut kustannuksia työterveydenhuollon järjestämisestä. Kustannuksista työntantaja on saanut korvausta. Ensi vuoden alusta lähtien korvaukset laskevat 60 prosentista 50 prosenttiin.

Potilaan omavastuuosuus nousee 1.1.1988:

- 1) hoito- ja tutkimuskustannusten osalta 20 markasta 30 markkaan
- 2) lääkekustannuksista 20 markasta 30 markkaan
- 3) matkakustannuksista 15 markasta 20 markkaan

Valtion osuus sairausvakuutusmenoista on 1380 miljoonaa markkaa vuonna 1988. Summa on 227 miljoonaa markkaa vähemmän kuin vuoden 1987 menovuosissa.

Kokonaisverouudistus

Verouudistuksen on määrä alkaa vuoden 1989 alustalukien. Uudistuksen pohjana on raportti (= selostus) nimeltä «Laskelmia verouudistuksesta/19.5.1987». Sen on tehnyt Tulopoliittinen selvitystoimikunta.

Jos veroehdotukset toteutuvat, tulee uusia veroja lisää ja melkein kaikki verovähennykset poistuvat. Esimerkiksi useimmat eläketulot menisivät verolle.

Hallitus kuitenkin lupaa, että verotus yksinkertaistuu ja kokonaisveroprosentti pienenee. Hallituksen tavoitteena on verottaa kaikkia tulolajeja yhtäläisesti. Vähennysjärjestelmä selvenee ja marginaaliveroasteet alenevat kaikissa tuloluokissa. (Marginaaliverojen määrä kasvaa tulojen kasvaessa. Marginaaliverosta ovat kärsineet eniten suurituloiset.)

Hallituksen esityksiä on ainakin 500 sivua. Ne on annettu edelleen kolmelle työryhmälle. Ne saavat työnsä valmiiksi tammikuun loppuun mennessä.

Palkalla eläville veronalennus — eläkkeet verolle

Meillä voi olla sekä verottomia tuloja että verollisia tuloja. Palkat ovat verollisia tuloja. Niistä valtio ottaa pois määrätyn summan, veron. Verottomia tuloja ovat esim. eläkkeet.

Uudistuksen jälkeen verot pienenevät, jos kaikki tulot ovat verollisia. Myös verottomia tuloja yritetään saada verolle. Verottomia tuloja on tänä vuonna yhteensä 47 miljardia markkaa. Niistä saadut verot olis-

vat hyödyksi kaikille. Verojen avulla veroaste putoaisi 29,1 prosentista 24,3 prosenttiin. Luvut ovat keskiarvoja. (= luku ei ole kaikkein suurin eikä kaikkein pienin, vaan niiden väliltä.)

Kun veroaste putoaa, jää rahaa käteen enemmän.

Verouudistuksen jälkeen puolet verottomista sosiaalisista tulonsiirroista joutuisivat verolle. Sosiaalisia epäkohtia tasattaisiin entistä enemmän suoralla tuel- la.

Verottomia sosiaaliturvamaksuja ja avustuksia maksetaan suomalaisille yli 10 miljardia markkaa vuodessa. Verouudistus pistäisi summasta noin 5,5 miljardia markkaa verolle. Verolle menisivät mm. eläkkeet ja tulojen ja elatuksen vähentymisestä saatavat tulot.

Verottomia eläkkeitä ovat esim. työtapaturmista maksetut työttömyyseläkkeet, perhe-eläke, rintamaliisät sekä kansaneläkkeen puolisolisät ja lapsikorotukset. Uudistuksen jälkeen pelkkää kansaneläkettä saava maksaisi veroja yli 4000 markkaa vuodessa.

Virkamiehet verottaisivat myös lapsilisiä, työttömyysperusteisia avustuksia, invalidirahaa sekä kansaneläkelaitoksen maksamaa lapsen hoitotukea.

Päivärahat ja kilometrikorvaukset ovat työryhmän mielestä liian suuria. Niitä voisi rajoittaa veroilla. Tasavallan presidentin palkkauksen ja kansanedustajien kulukorvaukset virkamiehet panisivat myös verolle.

Lähde: Helsingin Sanomat 24.10.87

Sosiaaliturvan Keskusliiton kuulumisia

Keskusliiton hallitus on valittu

Sosiaaliturvan Keskusliiton valtuusto valitsi hallituksen puheenjohtajaksi toiminnanjohtaja Matti Savola ja varapuheenjohtajaksi osastopäällikkö Eero Pikkujämsän. Valtuusto piti kokouksensa 29.9. Helsingissä.

Toimintasuunnitelma 1988:

Huomio kohdistuu perustoimeentuloturvan kehittämiseen ja sosiaalihuollon asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamismahdollisuuksiin.

Liiton tärkeimmät toimintatavat ovat koulutus- ja kehittämistoiminta, tiedotus- ja vaikutustoiminta, vapaaehtoistyön edistäminen sekä tutkimus. Toimintatavat ovat keinoja, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan.

Kirjelmä ministeri Tarja Haloselle

Kirjelmä luovutettiin sosiaali- ja terveysministeri Tarja Haloselle kesäkuun alussa. Sen sisältönä on toimeentulotuki ja sairaus- ja työttömyyspäivärahat. Toimeentulotuen myöntäminen pitäisi yhtenäistää. Sairaus- ja työttömyyspäivärahojen perustaso saisi nousta laajennetun toimeentulotuen suuruiseksi.

Sosiaaliturvan ja verotuksen yhteensovittaminen

Sosiaaliturvan Keskusliiton hallitus on asettanut työryhmän pohtimaan sosiaaliturvan ja verotuksen yf

teensovittamista. Verotyöryhmä aloitti toimintansa marraskuun alussa. Verotyöryhmä ottaa vastaan tietoja verotuksen ongelmista ja ehdotuksia verotuksen korjaamiseksi.

Raha-automaattiyhdistys

Raha-automaattiyhdistys on perustettu vuonna 1938. RAY:n avustuksia saa joka vuosi yli 500 yleishyödyllistä järjestöä. Suomen Kuurosokeat ry on niistä yksi.

Varat avustuksiin RAY saa peleistä. RAY:n hoitamat pelit ovat Suomen suosituimmat. Pelejä ovat mm. musiikkiautomaatit, ruletit, Black Jack-korttipeli ja ajanvieteautomaatit. RAY valmistaa useimmat peliautomaatit itse, niitä viedään myös ulkomaille. Vientimaita ovat kymmenkunta.

Pelien tuotto (= rahat) jaetaan vuosittain valtioneuvoston päätöksellä. Avustusten tarkoituksena on

- edistää kansalaisten hyvinvointia
- poistaa sosiaalisia epäkohtia
- ehkäistä epäkohtien syntymistä etukäteen

RAY:n hallitukseen kuuluu 12 jäsentä. Valtioneuvosto määrää heistä kuusi, mm. puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Muut kuusi hallituksen jäsentä valitsee yhdistyksen kokous.

Työvaliokuntaan kuuluu kuusi jäsentä. Heistä kolme on valtioneuvoston määräämiä. Vuoden 1986 lopussa yhdistyksellä oli 85 jäsentä.

RAY:n jäsenjärjestöt ovat valtakunnallisia ja toimialallaan muutoin keskeisessä (= tärkeässä) asemassa.

Suomen Kuurosokeat ry otettiin RAY:n jäseneksi vuonna 1986.

Valtion tulo- ja menoarvioesitys 1988 herättää keskustelua

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry:n edustajat menevät eduskuntaan

YTY:n edustajat menevät eduskuntaan kertomaan Raha-automaattiyhdistyksen (= RAY) toimintaperiaatteista ja RAY:n merkityksestä sosiaali- ja terveysjärjestöille. Syynä on valtion tulo- ja menoarvioesitys 1988.

Budjettiesityksessä ehdotetaan, että päihdehuolto- ja raittiustyö rahoitetaan RAY:n tuotosta. Tällä hetkellä toiminta rahoitetaan lakisääteisesti raittiustyöläirnojalla. Laki tuli voimaan 1.1.1984. Toimintaa ovat ylläpitäneet kansalaisjärjestöt.

Rahoituksen siirtyminen RAY:lle edellyttää arpajaislain ja raittiustyölain muuttamista. Arpajaislaki ja raha-automaattiasetus sisältävät luettelon toiminnoista, joita voidaan avustaa. Luettelon ei kuulu päihdehuolto- eikä raittiustyö. Arpajaislakiin ne jouduttaisiin lisäämään.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen kannalta muutos syrjäyttää (= ei oteta huomioon) RAY:n toimintaperiaatteet. Raha-automaattiyhdistyksen mukaan avustusta ei voida myöntää toimintaan, joka on lailla määrätty (= lakisääteisesti) valtion rahoitettavaksi. Siksi RAY ei sovi tähän järjestelmään.

Eduskunnan raittiustyöryhmä kuuli raittiustyöryhmä asiasta. Raittiustyöryhmien Liitto vastustaa rahoitusjärjestelmän muutosta. Sitä vastustaa myös osa päihdehuoltoa tekevistä järjestöistä.

YTY:n edustajat menevät asiantuntijoina eduskunnan talousvaliokuntaan ja valtiovarainvaliokunnan sosiaali- ja ympäristöosastoon, kun siellä käsitellään valtion budjettia ja arpajaislain ja raittiustyölain muutosta. On hyvin tärkeää, että näiden valiokuntien jäsenille kerrotaan RAY:n toimintaperiaatteista ja RAY:n merkityksestä sosiaali- ja terveysjärjestöille.

Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnan rahoittaa pääasiassa Raha-automaattiyhdistys ry. Yhdistyksemme on myös YTY:n jäsen.

TOIMINTAPERIAATE: MINKÄ VUOKSI TOIMITAAN, MILLÄ TAVALLA TOIMITAAN

Tapaturma- ja Sairausinvalidien Liitto ry on huolissaan budjettiesityksestä

Tapaturma- ja Sairausinvalidien Liiton liittohallitus kutsui «kaikki syrjäytetyt yhteiseen toimintaan Joensuuun 14.-17.11.1987.» Mielenosoituksen liitto aikoo pitää 26.11. Eduskuntatalolla.

Huolta aiheuttavat valtion budjettiesitys vuodelle

1988 ja kokonaisverouudistus. Invalidirahavähennyksen poistaminen tuo lisäveroja vammaisille yli 40 miljoonaa markkaa vuodessa. Eläketulovähennyksen poistaminen lisää eläkeläisten veroja yli 2.700 miljoonaa markkaa vuodessa. Syrjäytettyjä ovat kaikki eläkeläiset, vammaiset, työttömät ja lapsiperheet. Heidän asemansa heikkenee kokonaisverouudistuksen ja sosiaalimaksujen korotusten takia, kirjoittaa Uusi Invalidilehti 3/87.

Hymyä huuleen!

Opettaja kysyi Villeltä laskennon tunnilla: — «Jos isäsi saa kuusituhatta markkaa kuukaudessa ja hän antaa puolet äidille, mitä äiti saa?»

— «Varmaan sydänhalvauksen.»

— Oletko kuullut pillereistä, joissa on puolet asperiiinia ja puolet liimaa?

— En, mihin sellaisia pillereitä käytetään?

— Niitä otetaan silloin kun päätä särkee haljetakseen.

Nimipäiväonnittelut

Viikon 47 nimipäiväsankarit ovat: Aarne, Aarno, Eino, Einari, Jousia, Tenho, Liisa, Elisabet, Jalmari, Jari, Hilma, Silja ja Selja.

Ilmoitukset

Näkövammaisten Keskusliitto ry:n uusi järjestöosaston osastopäällikkö on sosionomi Jussi Särkelä. Hän aloittaa työnsä aikaisintaan 1.1.1988. Jussi Särkelä on liiton nykyinen työllisyssihteeri.

Helsingin kuurosokeiden kerho kokoontuu keskiviikkona 25.11.1987 kello 18.00 Näkövammaisten Keskusliitossa, Mäkelänkatu 50, 1. kerros, shakkihuone.

Muistattehan kuurosokeiden myyjäiset 27.11. Ottakaa mukaan myyjäisiä varten leipomuksia, kirpputoritavaraa, harja- ja koritöitä!

Keski-Suomen kuulonäkövammaisten kerhon pikujoulua vietetään keskiviikkona 25.11. kello 13.00.

Jos haluat täyden tarjoilun, varaa mukaasi 15 mk ja ilmoita tulostasi etukäteen aluesihteeri Pirjo Rissaselle, puhelin 941/620 727 tai Kauko Kokkoselle, puhelin iltaisin 941/619 816.

«Hei tonttu-ukot hyppikää» Ilmarisenkatu 20:een!
